

От координаторската мрежа: Новите корифеи в достъпа до информация
(Преразказ по събитие с елементи на много лично отношение)
Веселка ВЕНКОВА, координатор на ПДИ в Пловдив

Когато координатор на ПДИ получи покана за представяне на практически наръчник за достъп до обществена информация, защита на личните данни и класифицираната информация, зарязва всичките си журналистически ангажименти и тръгва да разбере какво ново на „пазара“. От предложението се разбираше още, че става дума за проект на българската неправителствена организация асоциация „Форум“ за „отворена и ефективна работа с медиите на публичната администрация: общини, областни управи и структури на НАП“. Асоциацията стартирала своята работа в края на 2007 г., след изтеглянето на Американската агенция за международно развитие (USAID) от страната, с цел продължаване на добрите практики и прилагане на натрупания до момента опит в сферата на доброто управление, съдебната реформа и борбата с корупцията. Учредили са я членове на екипите на големите проекти за България на USAID.

И така на 4 декември в новотел „Пловдив“, пред предимно пишещи, бе представен „практически наръчник за журналисти и граждани за достъп до обществена информация, защита на личните данни и класифицираната информация, който съдържа най-актуалната информация по темата“. Този продукт, бяха отбелязали надлежно организаторите в поканата, е част от проект на асоциацията по оперативна програма „Административен капацитет“ на Европейския съюз. Проектът бил насочен като цяло към подобряване работата на публичната администрация с медиите. Поканени били за двудневен обучителен семинар кметове на общини, областни управители, директори на НАП и техните експерти „Връзки с обществеността“. Темата му най-общо бе „ефективна работа с медиите и отворена информационна политика към населението, с цел повишаване на общественото доверие в работата на техните административни структури“.

„Гражданите и администрацията – от двете страни на закона“ (Наръчник за достъп до обществена информация, защита на класифицираната информация и на личните данни. Работа с нормативни актове. Практически съвети) е цялото наименование на изданието, което преди началото на форума представяше в интервюта на електронни медии Мария Карагъзова, председател на Управителния съвет на асоциация „Форум“. „Кои са задължените субекти по ЗДОИ?“, попитах симпатичната млада дама, след като угасна камерата на една от пловдивските телевизии. „В какъв смисъл?“, отвърна тя. Поясних, че това са длъжните да предоставят обществена информация на гражданите. „Не знам, не мога да Ви кажа, авторът не е тук, възпрепятстван е!“... Бе пояснено обаче, че става дума за колегата от в. „Сега“ Красимир Добрев, чието име е изписано и на титулната страница на помагалото.

40 минути след обявения час в залата имаше 6 души, сред които кметът на Враца Тотю Младенов, но медиите настояха и събитието започна. Другите участници се очакваха, защото техният модул от обучителния семинар започваше следобед. Трябваше да пристигнат общо 35-40 души от цялата страна.

От експозето на Карагъзова стана ясно, че наръчникът е „продукт, в рамките на по-голям проект, чиято цел била да се обучат администрациите да успяват да рекламират по-добре своите добри дейности“. Дамата обясни как щели да учат публичната администрация да се отваря към гражданите и медиите. Не стана дума нито за ОПАК, нито за съвместната работа на НПО и държавната администрация в лицето на МДААР по конкретния проект и пр. Карагъзова обаче заяви, че публичните институции основателно отказват информация, но гражданите, като не познават „закона“ (така тя наричаше ЗДОИ, който без да ще показва, че също не познава!), започвали да се жалват НЕОСНОВАТЕЛНО“.

Думата взе Петко Георгиев, изпълнителен директор на „ПроМедия“. Стана ясно, че той и колежката му Юлияна Тончева са обучителите на семинара за администратори.

Георгиев бодро обясни как след обучението представителите на администрациите, които са дошли на семинара им, ще се превърнат в пример за прозрачност и откритост. Дойде ред, или по-скоро си го взехме, за въпроси и попитах дали обучението ще е през призмата на информационните закони, защото административните „кадри“ не ги познават достатъчно добре, предвид и на мандатността в управленските органи. Тук Петко Георгиев започна да обяснява как работи с ПДИ (нито дума обаче за това, че е член на Управителния съвет на Програма Достъп до Информация!), но колко несъвършени били трите закона, които (да ми прости, ако иска) с голям зор и с грешки изброи поименно. Поправките в ЗДОИ, заявления, откази, дела и пр. – не бяха предмет на отговора му. Накрая каза, че не е специалист по законите и с Юлияна щели да обучават в пиарски техники, защото били медийни експерти. След което обясни как всяка година на 1 октомври с ПДИ чествали Деня на правото да знам... Следва диалог:

В. В. (реплика) Международен, на 28 септември!

П. Г. Тази година беше на 1 октомври.

В. В. И тази беше на 28 септември, неделя! Извинете.

На тръгване попитах публично Мария Карагьозова откога тяхното НПО работи по тази тематика. За пръв път – беше отговорът. Момичето поясни още, че към въпросния наръчник има CD, в което била цялата информация, която всеки можел да си качва на електронните страници и пр., за да се просвещават гражданите. Попитах за авторските права на колегата, все пак името му е изписано върху 100-страничната луксозна книга, формат А4! Няма авторски права върху материала Красимир Добрев, защото им ги бил преотстъпил...

Наръчникът е чудесен за хора, които за пръв път чуват за ЗДОИ, ЗЗЛД и ЗЗКИ. В него за разлика от Петковия отговор няма и намек за 12-годишната дейност на ПДИ, да не говорим за последните поправки в ЗДОИ, за десетките семинари в страната, за Международния ден на правото да знам, идеята за който е на екипа на ПДИ. В приложенията - съдебни решения, свързани с прилагането на информационните закони, адв. Кирил Терзийски от правния отдел на ПДИ е жалбоподателят Терзийски.

Това е. Хората са започнали на чисто по приоритетна ос „Добро управление“, а на 17 декември 2008 г. министър Николай Василев отчете, че средствата по ОПАК за 2007 г. били 100 процента усвоени. Аплаузи! Имало едни пари от ЕС за усвояване, усвоени са. Рапорт даден! И всичко започва отначало. Но ако така я караме, няма как българските граждани скоро да станат информирани потребители на основните си човешки права.